

Bilim Akademisi Asli Üye Seçim Yönergesi

Bu yönerge Bilim Akademisi Asli Üye adayları ile Onursal Üye Kategori IV adaylarının seçim usullerini belirler.

İLKELER

Bilim Akademisi'ne (BA) üye seçme yetkisi BA'nın asli üyelerine aittir. Üye seçimi Genel Kurul'da karara bağlanır.

BA'ne üye seçilebilmek için bilime önemli ve değerli katkıların yapılmış olması gerekmektedir. Adayların çalışmalarının bilimsel önemini gösterecek olan raporlar salt niceliksel ölçütlere ve basit formüllere değil, yapılan katkıların ve onların etkilerinin niteliksel değerlendirilmesine dayanır.

Seçilecek yeni üyelerin BA'nın bütün üyelerinin imzalamış olduğu Akademik Liyakat, Özgürlük ve Dürüstlük bildirgesindeki esaslara aykırı davranışlarının bulunmaması gerekir.

ÜYE SEÇİMİ

Her yeni üye önerisi üç BA asli üyesi tarafından yapılır. Önerenlerden birisi önerinin koordinasyon yükümlülüğünü taşır (ana öneren). Bu üyemiz adayla aynı kurumdan olmamalıdır. Destekleyen diğer üyelerden en fazla biri adayla aynı kurumdan olabilir ve bu üyemizin önerinin Bilim Akademisine iletiildiği tarihte Dekanlık ve daha üstü düzeyde yöneticilik görevi bulunmaması gerekir.

Üye sayısı için bir sınırlama yoktur. BA zaman içinde üye sayısı artış hızını - veya sabitlenecek bir üye sayısı ve ona ulaşılma hızını- tayin ederken, Türkiye'deki bilimsel teknik üretimin büyüme hızı, "kaliteli" bilim üretiminin büyüme hızı gibi eğilimleri ve bu alanda bilim sosyolojisi çalışmalarının sağladığı beklentileri göz önünde bulundurur. Üye seçim yöntemlerini şeffaf bir şekilde kamuoyu ile paylaşmak Yönetim Kurulu (YK)'nin görevidir.

Bilim Akademisi üye seçimleri her yıl bir defa, Kasım/Aralık aylarında yapılan Genel Kurulda (GK) sonuçlandırılır. Bu GK'da seçim yapılabilmesi için aşağıdaki takvim uygulanır:

- a) Dosyalar 30 Nisan tarihine kadar Yönetim Kurulu'na gelmiş olacaktır. Bu tarihten sonra gelen dosyalar ancak yetiştigi takdirde Kasım/Aralık ayında oylanacaktır.
- b) 30 Haziran tarihine kadar hakem raporlarının tamamlanmış olması beklenmektedir. Yeterli sayıda hakem raporu gelmemesi veya içerik açısından raporların doyurucu olmaması durumunda, yaz dönemi ek raporların elde edilmesi için kullanılacaktır. Bu durumda koordinatörler YK'na süreç hakkında bilgi verirler.
- c) Eylül ayı içerisinde tamamlanmış dosyalar ilgili gruplara iletilir.
- d) En geç Ekim ayının ikinci yarısında gruplar toplanarak dosyaları değerlendirir. Değerlendirme sonuçları kısa raporlar halinde Yönetim Kurulu'na iletilir.
- e) YK bu dosyanın GK'a getirilmesini üstlenir.

Üye aday dosyasının oluşturulması için, açık uçlu sorulardan oluşan “Asli Üye Adaylık Formları” düzenlenir. Zaman içerisinde yenilenmeye açık olan bu formlar, öneren üye ve hakemler için farklı olarak düzenlenir. Değerlendirmede salt yayın ve atıf sayıları gibi endekslere bağımlı kalınmayacaktır. Amaçlanan, üye adayının bilimsel çalışmalarının sıradan bilimsel veri üretiminden veya rutin uygulamalardan ne ölçüde ayrıldığına anlaşılmıştır.

Üye adayları için, öneren üyeler ve aday tarafından doldurulan formlar ve adayın en önemli gördüğü yayımlanmış üç eseri BA’ne iletilir. Eğer bu eserler makale ise, elektronik kopyaları, kitap veya kitap bölümleri ise yayınevi, editör gibi bilgilerin bulunduğu sayfaların kopyaları ile birer tanıtım yazısı da aday önerme dosyasına eklenmelidir.

Üye seçimi sürecinde Alan Komiteleri (AK) görev alır. En geniş kapsamda alan komiteleri A) Tıp, Yaşam ve Sağlık Bilimleri, B) Sosyal ve Beşeri Bilimler, C) Fen, Matematik ve Mühendislik Bilimleri olarak ayrılırlar. Bu sınıflandırmaya ek olarak, Yönetim Kurulu farklı disiplinler için Değerlendirme Grupları kurar. BA asli üyeleri bu komite ve gruplardan en az birinin üyesidir.

Her alan komitesinin bir koordinatörü bulunur. Koordinatörler Yönetim Kurulu tarafından üç yıl için bu göreve davet edilirler. Alan Komiteleri koordinatörleri her yıl adayların alanlarına ve Alan Komitesi üyelerinin alanlarına, sayılarına ve katılım imkânlarına göre yeni gruplar oluşturabilirler. Grupların çalışmalarını AK koordinatörleri, gerektiğinde YK tarafından davet edilen o gruptan başka koordinatörlerin de katılımıyla sürdürürler.

Aday dosyasının incelenmeye alınabilmesi için, adayın çalışmalarının değerini irdeleyen en az üç hakem raporunun oluşması gerekir. Hakem belirlemede, değerlendirmeyi gölgeleyecek ilişkilerin olmamasına özen gösterilir. Hakemlere, kimlik bilgilerinin gizli kalacakları konusunda bilgi verilir.

Hakemlerin:

- a) Öncelikle Bilim Akademisi üyeleri olmaları (uluslararası hakemler için bu şart aranmaz),
- b) Adayın bilime esas katkısının ne olduğu üzerine açık uçlu bir değerlendirme metninin yanı sıra 50 kelime ile kısıtlı bir özet metin hazırlamaları

beklenmektedir.

ÖNEREN FORMU

Bu formda adayın ismi, iletişim bilgileri ve araştırma alanları belirtilir. Öneren üyeler tarafından en az üç hakem, akademik ve iş adresleri ile bildirilecektir. Öneren üyeler bu dosyaya adayın temel katkılarını belirten görüşlerini de ekleyebilirler. Bilim Akademisi ofisi dosya ulaştıktan sonra önerenlerin her biriyle iletişime geçip formdaki bilgilerin son haliyle öneren sorumluluğu aldıklarına dair onay almakla yükümlüdür.

ADAYIN/ÖNERENİN DOLDURACAĞI FORM

Üye öneri dosyası, öneren tarafından hazırlanır. Özgeçmiş ve yayın listesi, hakem isimleri ve öneren üyelerin görüşlerinin yanısıra, adayın bilimsel katkılarının sıradan araştırmalardan farkını vurgulayacak

olan açık uçlu sorulardan oluşan ve öneren veya aday tarafından doldurulmuş bir form dosyayı tamamlar. Bu sorular zaman içerisinde BA tarafından yenilenebilir.

Hazırlanacak dosyada adayın:

Çalıştığı bilimsel alanların günümüzde bilimsel araştırmalar içinde sahip oldukları önem ve ağırlığın değerlendirilmesi, adayın yaptığı ve planladığı araştırmaların genel tanıtımı ve

- 1) İlk ve en önemli nokta olarak adayın bilime katkısının ne olduğu,
- 2) Yaptığı kuramsal ve yöntemsel katkılar,
- 3) Getirdiği değişik bakış açıları,
- 4) Bilinen teoriler çerçevesinde açıklanamayan, yeni bir açılım gerektiren bulgular, özel bir yaratıcılıkla gerçekleştirilmiş sıradışı ölçümler ve/ya veriler,
- 5) Eserlerine yapılmış önemli atıflar (kullanılan ifadelerden örneklerle),
- 6) Oluşturduğu yeni araştırma alanları,
- 7) Ülkemizde bilimin gelişmesine yaptığı katkılar,

konularında açıklamalar yazması beklenmektedir. Gerekli takdirde, Alan Komiteleri ek sorular kullanabilir.

Öneren BA asli üyeleri istedikleri takdirde bu formu, adayın onayını almak koşulu ile kendileri doldurabilirler.

HAKEM FORMU

Hakemler, adayın doldurduğu formdaki her konu için kısa da olsa bir açıklama yazacaklardır. Ek görüşler de ayrıca sunulabilir. En önemli nokta olarak mutlaka adayın bilime katkısının ne olduğunu anlatan bir paragraf yazması veya referans mektubu eklemesi beklenir.

ALAN KOMİTESİ RAPORU

Alan Komitesi koordinatörleri eksik, sorulara cevap vermeyen ya da açıklama yapmayan hakem raporları olursa bunları işleme koymayıp yeni hakem raporları isteyebilirler. Alan Komitesi veya alt grupların dosyaları ve hakem raporlarını incelemelerinin ardından toplantılar veya yazışmalarla grup değerlendirmeleri yapıldıktan sonra adayın üyeliği hakkında koordinatörlerin yazacağı bir görüş oluşturulur. Koordinatörler aday dosyalarını bu görüşler ve Alan Komitesi veya grup oylama sonuçları ile birlikte YK'na iletir. YK dosyanın yeterli olup olmadığını, değerlendirmelerden bir kanaat oluşturma imkânı olup olmadığını tartışır, dosyayı AK'ne geri göndermeye karar verebilir veya GK'a götürür. YK Alan Komitesindeki sonuçlara bakarak önerenlere adayı geri çekmeleri seçeneğini verebilir. Bu şekilde geri çekilen adaylar bu yönergenin “Yeniden Değerlendirme” kısmında belirtilen süre ve usullere tabidir. Tüzük gereği GK oylamasında oy verenlerin salt çoğunluğu ile karar alınır.

GENEL KURUL ve SEÇİM

Aday üye dosyaları Genel Kurul toplantısından yeterli bir süre öncesinde hakem raporları ve AK görüşleri ile beraber bütün asli üyelere yollanır. Genel Kurulda her aday için koordinatörlerin hazırladığı ve YK'nun

onayladığı adayın bilime katkılarının anlatan bir not okunur. Üye adaylarının dosyaları Genel Kurulda tartışmaya açılmaz. Bununla beraber etik ve/veya bilimsel açıdan önemli itirazları bulunan üyeler YK'na önceden gerekçelerini yollayarak GK'da tartışma açılmasını isteyebilirler. Tartışma açılması kararı YK'nundur.

YENİDEN DEĞERLENDİRME

Genel Kurulda asli üyeliği onaylanmayan adaylar, Geçici Madde ile tarif edilen adaylar dahil, ilk oylamanın yapıldığı Genel Kuruldan itibaren 3. yıl sonundaki Genel Kurulda ve 7. yılın sonundaki Genel Kurulda oylanacak şekilde yeniden gündeme getirilebilir.

İlk oylamanın yapıldığı Genel Kuruldan 2.5 yıl sonra Alan Koordinatörleri adayı önerenlerle birlikte adayın araştırmalarındaki gelişmeleri incelerler. Koordinatörler ve önerenler adayın yeniden değerlendirilmesi için yeterli yeni gelişmeler görürlerse, bu yeni gelişmeleri vurgulayan bir Aday Bilgi Formunu hazırlayarak gerek görülürse hakem raporlarıyla birlikte Alan Komitesine dosyayı sunarlar. Sürecin bundan sonraki kısmı Genel Kurula kadar Asli Üye Seçim Yönergesine göre işler.

Aday ikinci değerlendirmeden sonra da Genel Kurulda üyeliğe kabul edilmezse, ilk oylamadan 6.5 yıl sonra başlamak ve 7 yıl sonraki Genel Kurulda sona ermek üzere yeniden değerlendirme süreci tekrar işletilir. Tüzüğün 8 (c) maddesi uyarınca başvurudan itibaren 7 yıllık süreçte seçilmeyen adaylar 3 yıllık bir aradan sonra tekrar önerilebilirler.

Adayın araştırma kariyerinde olağanüstü gelişmeler olursa alan koordinatörleri belirtilen zaman eşiklerini beklemeden yeniden değerlendirme sürecini başlatabilirler.

YÖNETİM KURULU

YK, uygulamayı kolaylaştırmak amacı ile ve yönergenin ilkelerine ters düşmeme koşuluyla yönergede değişiklikler yapabilir. Bu değişikliklerden BA üyeleri bilgilendirilir.